

ОЛЕНА ПЧІЛКА В РЕЦЕПЦІЇ ДМИТРА ДОНЦОВА

Стаття присвячена дослідженню творчості Олени Пчілки з позиції Дмитра Донцова як літературного критика. Відомо, що творчість цього науковця вирізняється з поміж численних літературознавчих студій його сучасників та наступників (М. Зерова, М. Драй-Хмари, М. Євшана та багатьох інших).

Ключові слова: національна ідея, новаторство, літературознавство.

Актуальність статті визначається недостатністю висвітлення теми, пов'язаної з вивченням літературознавчих досліджень Дмитра Донцова про постать і творчість Олени Пчілки. Можливо, цей процес зумовлений тим, що, "ми останнім часом звикли до літературознавців старанних, але обережних. Вони довго збирають факти, згромаджують назви, перетасовують прізвища. І, як правило, не менш старанно уникають будь-яких гіпотез, концепцій, моделей. У кращому разі, вони пишуть коментар..." [15, с. 341]. Дотепер не систематизовано літературознавчі пошуки науковця, хоч його напрацювання викликали резонанс у науковому світі в наш час [2, 6, 8]. На них покликаються багато вчених-філологів [7] та фахівців-журналістів [10, 11], а все ж донині яскрава студія "Мати Лесі Українки (Олена Пчілка)", уміщена до найвідомішої літературознавчої книги Донцова – "Дві літератури нашої доби", залишається без повноцінного аналізу, хоч, як на наш погляд, критик чи не першим у літературознавстві детально репрезентував "одну з найвидатніших постатей українського жіноцтва" [5, с. 154].

Мета статті – це спроба дати всебічну та об'єктивну характеристику літературно-критичної спадщини Д. Донцова, присвяченої творчості Олени Пчілки, осмислити місце критика в українському літературознавстві перших десятиріч ХХ століття.

Досягнення цієї мети передбачає реалізацію конкретних **завдань**:

- дослідити жанрову природу його літературознавчої розвідки;
- виявити своєрідність архітекτονіки статті "Мати Лесі Українки (Олена Пчілка)";
- окреслити і якомога глибше прокоментувати суголосні мотиви Олени Пчілки та Лесі Українки в рецепції науковця;
- вказати на новаторські риси творчості Олени Пчілки;
- назвати, які саме твори письменниці проаналізував критик.

Нами було з'ясовано, що особливе місце в літературно-критичному доробку Д. Донцова займає його тлумачення творчості українських письменників-класиків [9]. Так, зокрема, в епіцентрі лесезнавчих та шевченкознавчих літературознавчих студій – проблема національної ідентичності української літератури. Простежмо, чи правомірна, доречно така оцінка щодо студії "Мати Лесі Українки (Олена Пчілка)".

На наш погляд, аналізована стаття суттєво відрізняється від інших студій, що входять до книги "Дві літератури нашої доби". По-перше, вона вирізняється жанровою природою, бо являє собою своєрідний літературний портрет, у якому простежуємо елементи фахового, ґрунтового критичного дослідження. По-друге, критик не спорадично окреслив ті чи ті ознаки творчості авторки, а детально розкрив риси новаторства й основні аспекти її світогляду; обставини, що сформували талант письменниці; змалював психологічний портрет мисткині; підніс творчу постать Олени Пчілки на височину її доньки. Конкретизуймо наші міркування.

Архітектоніка статті продумана науковцем, бо відзначається стрункістю, логічністю, вираженою хронологічною послідовністю. На початку студії докладно і неквапливо розповідається про

біографічні чинники, за яких в авторки різножанрових творів “розвинулось поетичне натхнення і хист письменницький” [5, с. 154]. Спочатку Донцов звертає увагу на мальовничу природу Волині, де “жила і черпала своє натхнення Олена Пчілка” [5, с. 155]: “Хто знає цю околицю, зокрема село Колодежне, де жила Пчілка (і де росла Леся Українка), – той зрозуміє, як могло розвиватися поетичне надхнення і хист письменницький в матері і в доньки, – в тій повній поезії околиці, яку м. і. змалювала Леся в “Лісовій Пісні”... Великі ліси, від яких дихало повір’ями і переказами прадавньої минушини, а в нашу добу – чудова операційна база повстанців; трясовиська, <...> оброслі вербами озера, що як причалите каюком і скочите на беріг, то вгрузне по кістки в землю...” [5, с. 154]. Очевидно, що такий огляд зумовлений жанровою природою статті: літературний портрет у публіцистиці тяжіє до відтворення творчо-психологічного обличчя митця, зумовленого інтелектуальною спадкоємністю, захопленням зображенням індивідуальності. Виразальні методи літературної портретистики різні, тому як родожанрове утворення літературний портрет знаходиться на перетині критики і художньої публіцистики [4].

Ідилічно змальована барвиста природа, на фоні якої символічні історичні свідки славетної минушини впливають на становлення світогляду та характеру, сприяла формуванню типу “жінки-мужчини” [5, с. 154]: “Чудові історичні пам’ятники – замок нашого князя Любарта в Луцьку, гора королеви Бони в Кременці, де ще лишилися спогади про Кривоноса; Берестечко, куди до останнього часу щороку відбувалася проща українська на кістки козаків, що впали в битві триста літ тому; Почаїв з Лаврою, старезна мова мешканців, їх старі звичаї, а на Івана Купала – фантастичний вигляд волинського села, коли озером плили вінці, з усіх усюд лунали далекі співи хлопців і дівчат, і всюди, як западала тьма, зеленим фосфоричним вогнем в кущах блискали світлячки, а в степу, на пригорках – блимали й мерехтіли вогні Іванової Ночі...” [5, с. 154–155]. На нашу думку, цей уривок тяжіє не до літературно-критичного, есеїстичного стилю письма, а вирізняється оповідною манерою викладання, письменницькою фантазією та мистецьким хистом. Така ознака властива романтичному оповіданню, яке характеризується здебільшого виразною композицією, наявністю оповідних відступів, історичною генезою [12, с. 522].

Уже на початку розвідки науковець вдається до порівняльного літературознавчого методу, тому що (хоч і фрагментарно) зіставляє умови формування таланту письменниці та її доньки: “Писала поезії, новелі, драматичні твори, публіцистичні, редагувала власний журнал; була піонеркою жіночого руху і матер’ю Лесі Українки, якої дух розвинувся і зформувався, в великій степені, власне під впливом матері” [5, с. 155].

На особливу увагу заслуговує порушене Донцовим питання про творчі взаємозв’язки і взаємовпливи Олени Пчілки й Лесі Українки. Критик порівнює “ідейний світ Олени Пчілки з світом її доньки” [5, с. 171] і констатує “вражаючу подібність думок, настроїв і тем, навіть окремих виразів” [5, с. 171]. Тут він детально простежує суголосність конфлікту переможця і переможеного в “Пчілчиному перекладі Словацького «Ліля Венета» і драматичної поеми Лесі “Оргія” [5, с. 171] та вивчає проблему митця, тому що в умовах соціокультурних зрушень 20–30-х років ХХ століття відбувається трансформація митця-пророка в митця-майстра, а він сам постає як активний учасник, деміург, будівник та бунтівник соціокультурних процесів, виразник духовного змісту держави, епохи, часу.

Ця проблема по суті вічна, тож була порушена і в перекладацькій діяльності Олени Пчілки, і в драматичному творі Лесі Українки “Оргія”: “<...> у матері – протест проти облуди, розходження між словом і ділом, це саме розходження – улюблена тема Лесі” [5, с. 171]. Митець, що “не хоче для чужого пана профанувати свій талант, своєї арфи” [5, с. 171], виступає як сильна особистість, здатна відстоювати свободу свого мистецтва навіть ціною життя. Трагічну долю Антея можна висловити словами Олени Пчілки: “Чи шана ж та, чи ті вінки допоможуть? Тому, хто цілий вік болів душею, серцем і в землю ліг, утомлений тим серцем з байдужістю свого рідного люду, з котрого знять хотів сліпецьку полу-ду” [13, с. 201]. Таким чином, творчість та переконання Олени Пчілки, в оцінці Донцова, мали продуктивний вплив на ідейні погляди Лесі Українки, які позначились, зокрема, у змалюванні образу митця та відтворенні його функції в суспільстві. Спільною і головною характеристикою цього образу в перекладі Олени Пчілки та в драмі Лесі Українки “Оргія” є духовна свобода, усвідомлення сили, призначення і цінності мистецтва.

Як бачимо, Донцов опановує питання творчих та світоглядних взаємозв’язків та

взаємовпливів, і тому торкається проблеми інтертекстуальних збігів та перегуків у літературі, що “виявляється не лише в одвертій конкретній цитації, а в зверненні до типових образів, сюжетних трафаретів...” [1, с. 32]. Обґрунтуймо наші міркування.

Відомо, що важливим ключем для розуміння тексту є його прочитання в контексті інших творів, між якими існують генетичні взаємозв'язки. Задовго до теорії діалогічності М. Бахтіна Д. Донцов відстежив діалогічні взаємини в такий спосіб, як це репрезентував російський учений: це “взаємозв'язки (сміслові) між будь-якими висловлюваннями в мовленнєвому спілкуванні. Будь-які два висловлювання, якщо ми зіставимо їх у смисловій площині (не як речі і не як лінгвістичні приклади), виявляються в діалогічних відношеннях” [3, с. 488].

Міжтекстові зв'язки творів Олени Пчілки та Лесі Українки, з точки зору критика, визначаються у пошуках спільних *постатей*, персонажів, одержимих “якоюсь міцною ідеєю” [5, с. 172], борців за правду з “ворохобними душами” [5, с. 172]. І критик указує на таких осіб: Міріам, Кассандра, Ричард – у Лесі Українки, Омелько – в Олени Пчілки. На думку науковця, людина у творчості українських мисткинь постає вольовим “фанатиком ідеї” [5, с. 172], наділеним “загонистою вояцькою вдачею” [5, с. 172]. Дослідник удається до численних прикладів, відшукуючи *спільного героя* (“цей же ж тип” [5, с. 172]) та *суголосні мотиви* в їх творчій спадщині: “Візьміть поезію Пчілки “Посмертна Шана”, де вона глузує з юрби, яка прийшла урочисто вшанувати того, ким нехтувала за життя, – а знайдете *ті самісінькі мотиви* в “Одержимій” Лесі... В “Пігмаліоні” Пчілки читаємо про “тих індійських жінок, які по смерті чоловіків, кидалися в вогонь” <...>. І *цей самий образ* стрічаємо в “Епілозі” Лесі...” [5, с. 172] (підкресл. наші. – В. К.). У результаті скрупульозного донцовського зіставлення героїнь із циклу “Ритми”, пророчиці з поеми Лесі Українки “На руїнах” із навіть “перекладними” [5, с. 173] посталями Олени Пчілки, критик доходить висновку, що “образ жінки патріотки – присвічував першим крокам творчості Пчілки, і *той самий образ*, перетворений в образ жінки одної фанатичної ідеї, приковував увагу доньки” [5, с. 173] (підкресл. наші. – В. К.). Це дало змогу науковцеві резюмувати, що найбільше на творчість і світогляд Лесі Українки вплинула мати, а не “далекий її духом” [5, с. 173] Михайло Драгоманов.

На думку Донцова, прозова спадщина Олени Пчілки має яскраві новаторські риси. Наприклад, основною інтенцією новел та оповідань письменниці є спостереження, вияв і ретельне вивчення тих важливих процесів та явищ, які відбувалися в українському суспільстві другої половини ХІХ – початку ХХ століття. Науковець стверджує, що “письменство повинно давати відповідь на всі прокляті, на всі актуальні й пекучі проблеми, а не замикатися в вузькі рамки життя одної лише верстви нації” [5, с. 156–157]; він прагне розкрити і пояснити *цілісність, нероздвоєність* громадської позиції та мистецького кредо Олени Пчілки, водночас підносячи її на височину Т. Шевченка та Лесі Українки. Основна частина студії Донцова присвячена дослідженню тематично-проблемного розмаїття оповідань та повістей Пчілки, хоч не уникає він і критики її таланту з боку інших дослідників: “критики не були ласкаві до неї... Не любить її советська критика, ні критик демократичного українства С. Єфремов за її “шовінізм”, очевидно “вузький”, ні Чикаленко, такий несправедливий до неї в своїм «Щоденнику»” [5, с. 156].

Водночас літературознавець удається до ідейно-художнього аналізу малої прози письменниці: він помічає, що оповідання Олени Пчілки характеризуються розгалуженим фабульно-сюжетним рухом (справді, пізніше сама авторка писала: “<...> в основі кожного оповідання, чи великого, чи маленького, лежить якийсь дійсний факт” [14, с. 44]); змалюванням “глибшого конфлікту, не простого собі малюнку, щоб зворушити читача” [5, с. 158] та відтворенням внутрішнього світу її персонажів, в основі якого “протест фанатиків духа, шукачів нової правди” [5, с. 158]. Донцов звертає увагу читача на новаторські риси творчості Олени Пчілки, бо вважає, що її попередники (українські прозаїки ХІХ століття) в основному зображували життя селянства, тоді як вона відходить від традиційної селянської тематики (на підтвердження своєї думки він наводить лист Пчілки до Ом. Огоновського: “Не в той слід іду я, в який пішов той Марко Вовчок і сучасні йому автори, я стала на нове поле” [5, с. 159]) та присвячує свої твори життю української інтелігенції, дрібного маєткового панства і чиновництва.

Перші прозові твори Олени Пчілки, що з'явилися друком на початку 80-років ХІХ років у львівському журналі “Зоря” (“Пігмаліон”, “Забавний вечір”, “Чад”) критика не

зацікавили (він лише опосередковано називає оповідання “Пігмаліон” (див. табл. № 1)), очевидно, тому, що нікчемність і дріб’язковість обивательського побуту та фальшиве народолюбство ліберального панства, описані в цих оповіданнях, на думку Донцова, не виявляли яскравих новаторських рис, не виступали уособленням чіткої громадянської позиції, не могли бути прикладами того, як художня майстерність письменниці сягає високого, перш за все психологічного рівня.

Учений переконує, що творами з виразними психологічними ознаками в спадщині Олени Пчілки можуть вважатися новели, написані пізніше – “Збентежена Вечеря” та “Соловий спів”. Характерно, що саме в них Донцов досліджує засоби психологічної мотивації тих чи тих учинків героїв та зазначає, що для одних читачів ці твори можуть бути ілюстрацією конфлікту між “панамі та селянами”, для інших – мають стати боротьбою “погордої раси, певної своєї здоровости, вищості моральної, до збанкрутованої кляси, готової вже до уступлення” [5, с. 159]. Напевне, критик звертається до читача-письменника, якому пропонує (на взірць цих новел Олени Пчілки) писати твори з яскраво вираженою бунтівничою ідеєю.

Воднораз науковець детально вивчає поему “Козачка Олена”; акцентує психологічну художню деталь у творі – мережану хусточку. Головна героїня приносить її коханому (що одружився з іншою дівчиною), коли той іде на війну і не відомо, чи повернеться живим. Олена тамує свій сердечний біль, особисту кривду, зраду Василя і благословляє його в “непевну путь”, “за святе діло” та дарує мережану хустинку, що служитиме козакові талісманом щастя. Із давніх-давен подарована хустина символізувала щастя та вірність, але – і на це вказує науковець – у цій поемі вона уособлює самопожертву в ім’я козацької слави: “<...> ця поема одна з найкращих її речей, силою виразу, кованістю стилю і змістом, гордим і шляхетним; зрада особиста – це біль, який переболить. Але зради отчизни не вибачить!” [5, с. 160]. Цитуючи невеликі текстові уривки, Донцов висловлює думку, що в інтерпретації Олени Пчілки героїня “урази особистої до нього не має”, дівчина “журиється важнішою справою: як переможе у полі, хай повертає додому; коли щастя принесе тая хустина, – “хай розплете твоя жінка конику гриву”!..” [5, с. 160].

Зображуючи постать дівчини-патріотки часів гетьманування П. Дорошенка, вказую-

чи на “характерність” [5, с. 160] як головну її рису, Донцов виокремлює мережану хустину як художню деталь, що, на його думку, вживається у творі не стільки як зображувальна та виразна подробиця, характерна ознака будь-якого предмету, частини побуту, пейзажу, інтер’єру, що несе підвищене змістове навантаження, скільки визначає в багатьох рисах ставлення читача до твору [12, с. 731]. Критику, на наш погляд, надзвичайно важливо було переконати адресата – читача-письменника – у тому, що ось такі жіночі постаті потрібно змальовувати, бо образ Олени – один із перших в українській поезії образ жінки, свідомої українки, ніжного серця і сильної волі, яку, завдячуючи художній деталі, читач усвідомлює як мужню, морально сильну, здатну заради Вітчизни на самопожертву: “Бере вона за героїнь не “тих ніжних коханок, сестер і жінок, а постать жінки-патріотки”, знову – активної протестантки, борця” [5, с. 159].

Досліджену науковцем творчість Олени Пчілки узагальнимо у вигляді *Таблиці 1*.

Як видно з таблиці, Донцов, наскільки це можливо в межах однієї статті, доводить, що творчість Олени Пчілки – це дуже різнопланове явище, яке включає в себе чималий доробок: літературну, видавничу, публіцистичну, науково-критичну діяльність, що її критик вивчає рівною мірою. На відміну від багатьох дослідників – від початку ХХ до початку ХХІ століття – науковець, перейнявшись ідеями та прагненнями письменниці, передусім репрезентував у *сукупності* її світоглядне кредо (“ціле світовідчуження” [5, с. 170]) та комплекс різножанрової літературної спадщини, спрямовані, на думку критика, на відродження духовності українського народу, виховання національно свідомого типу нового українця: “Думала, що всяка кляса чи нація, яка хоче піднятися з занепаду, має передусім піднятися духом, має видати з себе нову людину: “не в тому наша недостача, – писала, – як в людях”... В часи, коли все поступове українство, ідучи за прикладом ліберальної Росії, – щасливого майбутнього шукало тільки в зміні зовнішніх обставин, державного чи соціального порядку, – її клич, передусім удосконалитися самому, самим стати насамперед твердим духом, – був ревелюцією, на яку, на жаль, так мало звернули уваги...” [5, с. 162]. У рецепції Донцова, тип художнього мислення Олени Пчілки відповідає сформульованому ним “комплексу багатожанрової спадщини”. Оскільки критик прагнув передати яскраво

Таблиця №1 “Творчість Олени Пчілки, досліджена Дмитром Донцовим”

Приклади різножанрової спадщини Олени Пчілки	Спосіб та метод донцовського аналізу
<p>Мала проза: 1. “За правдою” 2. “Пігмаліон” 3. “Біла кицька” 4. “Збентежена Вечеря” 5. “Соловійовий спів” 6. “Світло добра”</p> <p>Поезії та поеми: 1. “Посмертна шана” 2. “Прощання” 3. “Козачка Олена”</p> <p>Перекладацька діяльність: 1. Твори М. Гоголя українською мовою (1881 р.) 2. Твір М. Лермонтова “Мцирі” 3. Твір Ю. Словацького “Ліля Венета”</p> <p>Епістолярна спадщина: 1. Листи Олени Пчілки</p> <p>Видавнича діяльність: 1. Журнал “Рідний Край”</p> <p>Публіцистична, наукова діяльність: 1. Огляди-роздуми над творчістю українських та російських письменників: Т. Шевченка, О. Пушкіна, А.Толстого, І. Тургенева. 2. Статті, полемічно спрямовані проти критичних оцінок В. Бєлінського, С. Єфремова. 3. Етнографічна праця “Український орнамент”.</p>	<p>Називає і цитує Називає Називає Називає і цитує Називає Називає і цитує</p> <p>Називає і цитує Називає і цитує Називає і цитує</p> <p>Називає Називає Називає</p> <p>Цитує</p> <p>Називає і цитує</p> <p>Називає і цитує</p> <p>Називає і цитує</p> <p>Називає</p>

виражене національне підґрунтя творів літературки, то передовсім зацікавився текстами з виразною громадянсько-патріотичною, історичною проблематикою. Слід вказати на те, що у своїх поглядах на постать і творчість Олени Пчілки Д. Донцов зазнав еволюції, бо цю проблематику він розглядає набагато ширше, глибше, змістовніше, об’ємніше: зорема, об’єктом його аналізу, наприклад, у поемі “Козачка Олена” виступає першорядна ідея національно активної жінки, досліджена крізь призму психологічної деталі.

Вірогідно через те, що така проблематика та ідейна спрямованість не властива чималій низці дитячого доробку письменниці, її водевілям, комедіям, драматичним творам, Донцова-критика вони не зацікавили. Із цих причин він не вдається і до детального філологічного вивчення її віршів (настроєвої виразності, ритмомелодики, композиційної стрункості, пісенних прийомів, образної майстерності тощо).

На нашу думку, осмислення українського літературно-критичного процесу 20–30-х років ХХ століття може допомогти майбутнім дослідникам творчості Д. Донцова серйозно й

детально розкрити його, без перебільшення, дивовижний талант критика – не лише творчості Олени Пчілки, а й інших вітчизняних письменників. Такий аналіз дозволить більш повно відтворити окреслений період у літературознавчому й історико-психологічному аспекті, що свідчить про наукову перспективу дослідження.

Література

1. Агєєва В. Мотиви й варіації (Роль інтертекстуальних зв’язків в українській імпресіоністичній прозі) / В. Агєєва // Слово і час. – 1996. – № 3. – С. 32–38.
2. Баган О. Вічний будитель нації (до 125-ї річниці від дня народження Дмитра Донцова) / О. Баган // Дивослово. – 2008. – № 9. – С. 56–59.
3. Бахтин М. М. Літературно-критические статьи / М. Бахтин – М.: Художественная литература, 1986. – 543 с.
4. Воронова М. Ю. Сучасна українська портретистика: жанрова диференціація і поетика: автореф. дис. на здобуття канд. філолог. наук: 10.01.08 “Журналістика” / М. Ю. Воронова. – К., 2006. – 18с.
5. Донцов Д. Дві літератури нашої доби / Д. Донцов – Торонто: Гомін України, 1958. – 296 с.

6. Іванишин П. “Естетика Шевченка” як сутність герменевтики Дмитра Донцова / П. Іванишин // Дивослово. – 2008. – № 10. – С. 52–56.

7. Ідейно-теоретична спадщина Дмитра Донцова і сучасність (Матеріали науково-теоретичної конференції). – Запоріжжя: Прогрес, 1998. – 144 с.

8. Квіт С. М. Дмитро Донцов та “Літературно-Науковий Вістник” (“Вістник”) на тлі розвитку української літератури й журналістики. Ідеологічний, естетичний та організаційний принципи: автореф. дис. на здобуття докт. філолог. наук: 10.01.08 “Журналістика” / С. М. Квіт. – К., 2000. – 28 с.

9. Колкутіна В. Новаторство Лесі Українки в рецепції Дмитра Донцова (на матеріалі статті “Поетка українського риторизму”) / В. Колкутіна // Історико-літературний журнал. – Одеса. – 2009. – Вип. 16. – С. 231–244.

10. Кучма Н. З. Стан і функціонування літературної критики в Західній Україні 20–30-х рр. ХХ століття: автореф. дис. на здобуття канд. філолог. наук: 10.01.01 “Українська література” / Н. З. Кучма. – Львів, 1999. – 19 с.

11. Леськова М. П. “Літературно-науковий вістник” як культурологічне джерело духовного відродження української нації (20–40 рр. ХХ століття): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук: спец. 10.01.08 “Журналістика” / М. П. Леськова. – К., 1996. – 18, [1] с.

12. Літературознавчий словник-довідник [ред.-упоряд. Р. Гром'як]. – К.: Відродження, 1997. – 752 с.

13. Неуважний Ф. Олена Пчілка / Ф. Неуважний // Український календар. Українське суспільно-культурне товариство. Канадські дру-

зі України. Проект “Відродження”. – Торонто, 1969. – 549 с.

14. Пчілка Олена. Оповідання. З автобіографією / О. Пчілка – К.: Рух, 1930. – 544 с.

15. Череватенко Л. Літературознавство як просвітництво / Л. Череватенко // Липа Ю. Бій за українську літературу. – К.: Дніпро, 2004. – С. 338–348.

Victoriya Kolkutina

Olena Pchilka the position of Dmytro Dontsov

The article is devoted to the research of the Olena Pchilka the position of early Dmytro Dontsov as a literary critic. The creative work of this scholar differs from the works of his contemporaries and followers (M. Zerov, M. Dry-Khmara, M. Evshan and etc).

Keywords: national idea, innovation, literary criticism.

Викторія Колкутіна

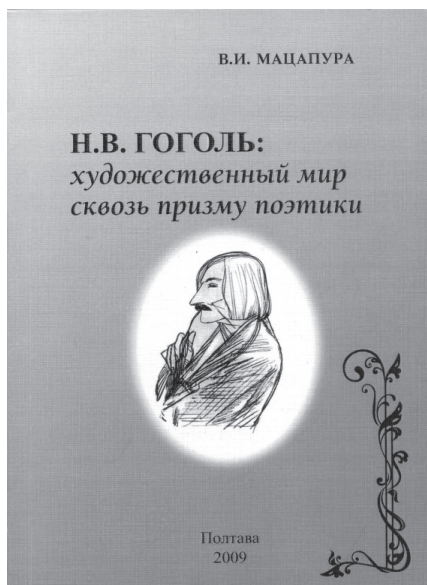
Олена Пчілка в рецепції Дмитрия Донцова

Статья посвящается исследованию творчества Олены Пчилки с позиции Дмитрия Донцова. Известно, что литературоведческие студии этого критика оригинальны и отличаются от многих статей его современников.

Ключевые слова: национальная идея, новаторство, литературоведение.

Надійшла до редакції 23.02.2010 р.

ПРЕЗЕНТУЄМО НОВЕ ВИДАННЯ

Мацапура В. И.

**Н. В. Гоголь: художественный мир
сквозь призму поэтики: Монографія**
/ Валентина Ивановна Мацапура. – Полтава:
Полтавський літератор, 2009. – 304 с.

У монографії досліджено актуальні проблеми поетики творчості М. В. Гоголя – міфологізації й міфотворчості, індивідуального стилю письменника, жанрової специфіки творів тощо. Аналізуючи художній світ майстра пера – від перших літературних спроб і до “Мертвих душ”, авторка зосереджує увагу на особливостях художньої структури гоголівських шедеврів, їх мотивній організації, прийомах очуднення, деталізації, ролі та функціях “дрібниць”.

Книга адресована літературознавцям, викладачам-філологам, студентам, широкому колу шанувальників творчості видатного полтавця.

